

Ὅτι πρέπει νά ἀναγιώσκονται στήν Ἐκκλησία τά παθήματα ὑπὲρ Χριστοῦ τῶν Ἑορταζόντων Ἁγίων

τοῦ Παναγιώτη Δ. Παπαδημητρίου

Στήν ἐποχή τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ποῦ ζοῦμε, στήν ἐποχή δηλαδή ποῦ ὁ Προτεσταντισμός καί ὁ Παπισμός ἔχουν κάνει ἐκδηλη τήν παρουσία τους στήν ζωή καί λειτουργική τάξη τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ὀφείλουμε νά διορθώσουμε τὰ κακῶς κείμενα ἢ τὰ κακῶς ἐξαλειφθέντα.

Κακῶς κείμενα εἶναι γιά παράδειγμα ἢ μὴ καθημερινή τέλεσις τῶν Ἀκολουθιῶν στοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς, ὁ μὴ τακτικὸς ἐκκλησιασμός τῶν πιστῶν, ἢ ἐμφάνισις τῶν πιστῶν στήν Ἐκκλησία ἀντὶ στήν ἀρχὴ τοῦ Ὁρθρου ἢ τοῦ Μεσονυκτικοῦ, στήν ἀρχὴ τῆς Θ. Λειτουργίας ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στὸ Πάτερ ἡμῶν, ἢ τέλεσις Μνημοσύνων τὶς Κυριακές (καὶ μάλιστα παρουσία Ἀρχιεπισκόπου), τὸ ψαλίδισμα ἢ καὶ ξύρισμα τοῦ πώγωνος τῶν ἱερέων¹ ἢ καὶ ἀκόμη αὐτῶν τῶν Ἐπισκόπων, ἢ ἐμφάνισις μετὰ ἀράσων ράσων (καλύτερα παντελονιῶν) τῶν Κληρικῶν, ἢ ἀνάγνωσις στήν Ἐκκλησία μεταφράσεως (μᾶλλον εἰπεῖν παραφράσεως) τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Κυρίου, ἢ εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ ἀνάγνωσις τῶν μυστικῶν εὐχῶν², οἱ γυναῖκες Ψάλτριαι, οἱ γυναικεῖες ἢ καὶ μικτές εὐρωπαϊζουσες χορωδίες, ἢ εἴσοδος ἀρμονίων, ἠλεκτρονικῶν ἰσοκρατητῶν, «πηρουνιῶν» στίς ἐκκλησίες, κτλ..

---

¹ Συζήτησις μεταξὺ Γέροντος Παῖσιου καὶ ψαλιδισμένου ἱερέως: «Ἐσὺ πάτερ ἀπὸ ποῦ εἶσαι; *Ἀπὸ τὴν Κρήτη, Γέροντα!* Πόσα χρόνια εἶσαι παπάς; *Ἐσεῖς Γέροντα, πόσων χρόνων παπᾶ μέ κάνετε;* Ἐγὼ σέ κάνω μιᾶς βδομάδας παπᾶ! *Ἔ, ὄχι Γέροντα καὶ μιᾶς βδομάδας!* Ἐχω τριάντα χρόνια παπᾶς! Δέ σοῦ φαίνεται! Μοῦ φαίνεσαι μιᾶς βδομάδας ἀξύριστος...», Σωτήριος Λυσίκατος, Θεοδρομία, Ἰαν-Μάρ. 2004, σ. 80.

² Μερικοὶ ἀντὶ γιά μυστικῶς διαβάζουν «χαμηλοφώνως» καὶ μὲ τὸ μικρόφωνο κολλημένο στὸ στόμα τους. Ἀλλὰ τὸ ἀκατέργαστον των εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου.

Κακῶς ἐξαλειφθέντα εἶναι γιὰ παράδειγμα, τὸ καταλιμπάνειν ὑπὸ πολλῶν (ἱερέων τε καὶ Ψαλτῶν) τῶν Κανόνων καὶ ἀρκετῶν Τροπαρίων-Στιχηρῶν συντομίας (ἀκηδίας μάλλον) χάριν, τὸ καταλιμπάνειν τῶν Ψαλμῶν ἀπὸ τὸν Ἑσπερινό, τὸν Ὅρθρο, τὴν Θεία Λειτουργία, ἢ πρὸς ἐξαφάνισιν ἐξ ἄμβωνος ὁμιλία ἀναλύουσα Πατερικῶς τὰ Εὐαγγελικὰ καὶ Ἀποστολικὰ ἀναγνώσματα, ἢ ἐξάλειψις τῆς ἀναγνώσεως τῶν παθημάτων ὑπὲρ Χριστοῦ τῶν Ἁγίων (περὶ ἧς ὁ λόγος τοῦ παρόντος ἄρθρου), κτλ..

Ὅτι πρέπει νὰ ἀναγινώσκονται στὴν Ἐκκλησία τὰ παθήματα ὑπὲρ Χριστοῦ τῶν Ἑορταζόντων Ἁγίων³ εἶναι Κανονικῶς διαταγμένο ἀπὸ τὸν ΝΔ' Κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ Τοπικῆς Συνόδου, οἱ Κανόνες τῆς ὁποίας (φυσικὰ καὶ ὁ ΝΔ') εἶναι ἐπικυρωμένοι ἀπὸ Οἰκουμενικὲς Συνόδους⁴.

Ὁ ΝΔ' Κανὼν ἔχει ὡς ἐξῆς⁵:

«Ἐξέστω ἔτι μὴν ἀναγινώσκεσθαι τὰ πάθη τῶν Μαρτύρων,
ἡνίκα αἱ ἐτήσια αὐτῶν ἡμέραι ἐπιτελοῦνται».

Ἡ δὲ ἐρμηνεία τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου ἔχει ὡς ἐξῆς:

«Ἐπειδὴ καὶ ἡ παρούσα Σύνοδος ἐδιώρισεν ἐν τῷ λβ'. αὐτῆς Κανόνι ποῖα βιβλία πρέπει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ νὰ ἀναγινώσκωνται ἐπ' ὀνόματι κανονικῶν Γραφῶν, προσδιορίζει τώρα καὶ ἐν τῷ παρόντι, ὅτι κοντὰ εἰς ἐκεῖνα εἶναι ἄδεια νὰ ἀναγινώσκωνται καὶ τὰ Συναξάρια ὅπου περιέχουσι τὰ τῶν Μαρτύρων ὑπὲρ Χριστοῦ παθήματα, ὅταν ἐπιτελῆται ἡ μνήμη τοῦ κάθε Μάρτυρος».

---

³ Ἑορτάζοντες Ἁγίους, ἐννοοῦμε τοὺς Ἁγίους ποὺ περιέχει τὸ Συναξάριον τῆς ἡμέρας.

⁴ Πηδάλιον, ἐκδ. Παπαδημητρίου, σ. 463-464.

⁵ Πηδάλιον, σ. 489.

Βέβαια ο Κανών μιλάει για τους Μάρτυρες, αλλά η γνώμη μας είναι έπειδη κάθε Άγιος που υπέμεινε πειρασμούς υπέρ Χριστού δύναται να λογισθεί και ως Μάρτυς υπέρ Χριστού, έτσι ο Κανών περιλαμβάνει όλους τους αναγνωρισμένους από την Έκκλησία μας Άγιους.

Αυτός είναι κατά την γνώμη μας ο λόγος που τα Μηναία (τουλάχιστον οι παλαιές εκδόσεις) είχαν απαραίτητα στο «Συναξάριον» και σύντομους βίους με τα παθήματα υπέρ Χριστού των Αγίων. Δηλαδή αναγινώσκονταν παλαιά αυτοί οι βίοι, γιατί μεγάλη ωφέλεια λαμβάνουν οι εύλαβεις Χριστιανοί από την άκοή στην εκκλησία (π.χ. για πέντε-δέκα λεπτά) των παθημάτων υπέρ Χριστού των Αγίων.

Σήμερα όμως και αυτούς τους βίους καταλιμπάνουν, καταλιμπάνουν ακόμη και τους υπολειφθέντας Στίχους! Ω, τής λειτουργικής άνα- ...γεννήσεως (μάλλον είπειν νεκρώσεως)!

Ακόμη δυστυχώς, στις νέες «άναμορφωμένες» εκδόσεις των Μηναιών, έχουμε υπ' όψιν τις εκδόσεις «ΦΩΣ» του 2000, οι βίοι των παθημάτων υπέρ Χριστού των Αγίων μεταφέρθηκαν από το Συναξάριον και κρύφθηκαν κάπου στο πίσω μέρος του βιβλίου. Θα ήθελα λοιπόν να παρακαλέσω τις εκδόσεις «ΦΩΣ» και άλλες εκδόσεις που τυχόν έχουν πράξει ανάλογα, να μεταφέρουν τους βίους στην παλαιά και σωστή τους θέση. Σήμερα με τους υπολογιστές λίγος κόπος απαιτείται για να γίνει ή διόρθωσις, μάλλον ή επανόρθωσις.

Σημείωσε ότι ο Οικονόμος Γεώργιος Ρήγας στο Τυπικόν αναφέρει (σελ. 98) «αναγινώσκεται εύθως μετ' αυτά το συναξάριον τής ημέρας, ως κείται εν τοίς Μηναιοίς». Το «ως κείται» σημαίνει «διαβάζονται όλα όπως είναι», και για αυτό είναι κακή καινοτομία το κρύψιμο και ή μεταφορά των βίων στο πίσω μέρος!

Θυμάμαι μιὰ πρώτη ένός μηνός άρχισα να διαβάζω το Συναξάριον στο μοναστήρι του Γέροντός μου. Άρχισα λοιπόν (παραλείποντας την πρώτη παράγραφο) «Τῆ

Α' τοῦ αὐτοῦ μηνός, ...» καὶ ἀκούω ἀπὸ μέσα τὸν Γέροντά μου νὰ λέει «Μὴν (τάδε) ἔχων ἡμέρας (τάδε) ...»!

Κακὸ πρᾶγμα ἢ καινοτομία στὴν Ὁρθοδοξία, κάκιστο ὅταν γίνεται στὴν Τάξη τῆς Ἐκκλησίας. Ἴσως νὰ γίνεται καὶ ἀπὸ ἄγνοια. Ὅμως ὅταν μάθουμε τὸ σωστὸ πρέπει νὰ ἀγκαλιάζουμε τὴν ταπείνωση καὶ νὰ διορθωνόμαστε καὶ ἄς κατεβεῖ καὶ λίγο ἡ μύτη μας.

Δυστυχῶς στὶς ἐκδόσεις ΦΩΣ τοῦ 2000 (ἔχω ὑπ' ὄψιν τοὺς μῆνες Ἰανουάριο, Αὐγούστο καὶ Σεπτέμβριο) τὸ «Μὴν (τάδε) ἔχων ἡμέρας (τάδε) ...» ἔχει ἐξοστρακισθεῖ ἀπὸ τὴν πρώτη παράγραφο τοῦ Συναξαρίου. Ἐξοστρακίσθηκε λοιπὸν καὶ πῆγε καὶ κάθισε σὲ ἄχρηστη θέση, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπικεφαλίδα τοῦ μηνός πρὶν τὸν Ἑσπερινό. Καὶ ἔτσι λέμε στὸ Συναξάριον «Τῆ Α' τοῦ αὐτοῦ μηνός» ἀλλὰ ποιοῦ μηνός, ἀφοῦ δὲν εἶπαμε τὸν μῆνα;

«μὴ μέταιρε ὄρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου», Παροιμίαι κβ' 28.

Ἐν κατακλείδι νὰ παρακαλέσω τὴν σεπτὴ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅπως μεριμνήσει νὰ μὴν ἀγνοεῖται ὁ ΝΔ' Κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ Τοπικῆς Συνόδου. Ἐννοεῖται φυσικά, τὰ παθήματα ὑπὲρ Χριστοῦ τῶν Ἑορταζόντων Ἀγίων νὰ ἀναγινώσκονται στὴν εὐλογημένη ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ ὄχι στὴν γλῶσσα τοῦ δρόμου.

23/11/2004